

Správa o činnosti pedagogického klubu

1. Prioritná os	Vzdelávanie
2. Špecifický cieľ	1.2.1 Zvýšiť kvalitu odborného vzdelávania a prípravy reflektujúc potreby trhu práce
3. Prijímateľ	Hotelová akadémia, Baštová 32, Prešov
4. Názov projektu	Zvyšovanie kvality odborného vzdelávania a prípravy v Hotelovej akadémii Prešov na základe potrieb trhu práce
5. Kód projektu ITMS2014+	312011ABR5
6. Názov pedagogického klubu	Čitateľská gramotnosť
7. Dátum stretnutia pedagogického klubu	26. 04. 2022
8. Miesto stretnutia pedagogického klubu	Hotelová akadémia, Baštová 32, Prešov
9. Meno koordinátora pedagogického klubu	Mgr. Beáta Ignatová
10. Odkaz na webové sídlo zverejnenej správy	http://www.hapresov.edu.sk/stranka/zvysovanie-kvality-odborneho-vzdelavania-a-pripravy/

11. Manažérske zhrnutie:

klúčové slová
maturitná skúška, písomná forma, slohový útvar, analýza
krátka anotácia

Téma stretnutia:

Analýza slohových útvarov určených na PFIČ MS

Členovia na zasadnutí klubu podrobne rozanalyzovali slohové útvary určené na PFIČ MS zo slovenského jazyka a literatúry, vymedzili ich základné charakteristiky. V cudzom jazyku sa sústredili predovšetkým na analýzu eseje a listu.

ROZPRÁVANIE

Cieľ - príbeh s pointou (s prekvapením)

Volíme si kompozíciu - väčšinou chronologickú, reťazovú alebo retrospektívnu

Dodržiavame

Expozícia = úvod

kolízia = vznik zápletky

kríza = zauzľovanie - stupňovanie napätia

peripetia = vyvrcholenie napätia a nečakaný obrat v deji

rozuzlenie = záver, poučenie

Používame všetky typy viet (súvetia na spomalenie deja alebo opisy; jednoduché a jednočlenné vety v rozhovoroch a pri priamej reči.)

Odlišujeme pásmo rozprávača a pásmo postáv

Využívame: priamu reč, častice, citoslovčia, slangové slová, nedopovedané vety, frazeologizmy, nárečové slová...;

historický prítomný čas = použitie prítomného času na minulé deje...

PRIAMA REČ

„Prehovor?“ uvádzacia veta. („P...?“ u... .)

Uvádzacia veta: „, Prehovor!“ (U... : „P...!“)

„Prehovor,“ uvádzacia veta, „prehovor.“ („ P...,“ u..., „p.... .“)

BELETRIZOVANÝ ŽIVOTOPIS

Cieľ - formou krátkych príbehov podať fakty zo života osobnosti

Vyberáme **5-7 faktov** zo života (okolnosti narodenia, rodina, štúdia, záľuby, práca človeka, priatelia, zaujímavosti, utrpenie...)

Každý fakt podáme ako **krátky príbeh** (ale pozor, nie je to klasické rozprávanie – zápletko... rozuzlenie), pričom každý tvorí samostatný odsek.

Dôležitú úlohu „**zahmlievanie**“ faktov.

Kompozične a štylisticky využívame všetko, čo v rozprávaní (priamu reč, všetky typy viet, stupňovanie napätia...)

Volíme buď JA – rozprávanie (v 1. osobe) alebo ON – rozprávanie (v 3. osobe)

.

UMELECKÝ OPIS

Cieľ - vyvolávať pocity alebo dojmy u čitateľa (radosť, strach, smútok, teplo, zima, šťastie, beznádej ...)

Musí obsahovať **pripodobňovanie** – tzn. na začiatku pomocou metafory pripodobním a následne sa budem počas celého slohu k tomu obrazu vracáť. (*Napríklad: Jeseň sú divadelné kulisy, menia sa každý deň. Najskôr je predstavenie zaliate slnkom ... No už o krátky čas sa pán režisér rozhodne pre zmenu. Kulisy sú tmavé, mokré a studené – ako by sa noc usadila v kraji.*)

Odseky – pri každom novom opisovanom obraze

Kompozíciu si volíme sami, prvky sú voľne zameniteľné, ale nesmieme preskakovať z témy do témy.

Využívame rôzne umelecké prostriedky

Používame enumeráciu (vymenovávanie), vety s viacnásobným vetným členom, prídavné mená, súvetia...

CHARAKTERISTIKA

Cieľ - predstaviť vlastnosti jednotlivca alebo skupiny z rôznych uhlov pohľadu (pohľad spolužiaka, učiteľa, rodiča, zamestnávateľa, kamaráta...)

Musí obsahovať: **priamu charakteristiku** (pomenovanie vlastností priamo - pomocou prídavných mien /veselý, pracovitý.../)

i **nepriamu charakteristiku** (každú vlastnosť dokázať prostredníctvom konania, správania, zovňajšku človeka)

Kompozícia pri charakteristike je voľná, ale nesmieme preskakovať z témy na tému

Odseky - každá nová vlastnosť = nový odsek; každý nový uhol pohľadu = nový odsek

V štylizácii používame prídavné mená, enumeráciu – vymenovávanie, vety s viacnásobným vetným členom, súvetia...

ÚVAHA

Cieľom úvahy je priviesť čitateľa k zamysleniu o danej téme

Rozoberá známu otázku z nového hľadiska, opiera sa o známe poznatky a skúsenosti, ale k otázke **zaujíma vlastné stanovisko**.

Úvaha má **subjektívny charakter** - subjektívne zhodnotenie javu = v 1. osobe jednotného čísla

Slovná zásoba: **hodnotiace výrazy** (myslím si, z uvedeného vyplýva, dospel som k poznaniu...), prídavné mená, príslovky, podstatné mená, ktoré majú úlohu pomenovania aj hodnotenia

Vetná stavba: vyjadrovanie príčinných vzťahov, logických súvislostí, zvolacích viet, opytovacích viet, rečníckych otázok, jednočlenných viet, súvetí

Kompozícia – každá nová myšlienka, nový pohľad na problematiku = nový odsek.

Úvod - vzbudenie záujmu o daný problém - môže byť otázka, citát.

V jadre dané fakty hodnotíme, vyjadrujeme svoj postoj k nim

Nepoužívame zaužívané frázy, snažíme sa o originálny pohľad na problém a o novosť myšlienok

Záver - **konečné** stanovisko autora, rečnícka otázka na podnietenie ďalšej úvahy nad problémom - problém môže zostať aj otvorený.

DISKUSNÝ PRÍSPEVOK

Cieľ – vyjadriť v rámci diskusie svoj názor, argumentovať a podnietiť ďalšiu diskusiu.

Je súčasťou schôdze – tzn. reaguje na hlavný referát alebo iný diskusný príspevok.

Môže mať charakter úvahy, resp. výkladu, preto diskutujúci často používa slová: *myslím si, podľa môjho názoru, podľa mojej mienky, domnievam sa, som presvedčený...*

Používame - **1. os. sg.** (ale môžeme použiť aj 1. os. pl. – ale len vtedy, keď s diskusným príspevkom zastupujeme skupinu ľudí, ktorá nás vystúpením poverila. V danom prípade je potrebné jasne uvádzať za koho hovoríme, nesmieme vystupovať ako anonymná osoba. Napríklad použije slová: my – študenti, my – dôchodcovia...)

Dodržiavame **logickú nadväznosť** myšlienok,

logické **zdôvodňovanie** a **argumentovanie**. **odvolávanie sa na literatúru, citácie...**

Kompozícia:

1. Oslovenie

- dodržiavame zásady zdvorilosti pri oslovení - hostia majú prednosť pred domácimi, ženy pred mužmi...

- v texte ho môžeme niekoľkokrát zopakovať, vždy ho však v texte oddelíme čiarkami

2. Nadviazanie (na predrečníka, na referát)

Reagujem na... Aj ja by som sa chcel vyjadriť ... Nedá mi, aby som nedoplnil referát pána XY o ďalšie informácie, ktoré sa týkajú... Nemôžem nechať bez povšimnutia tvrdenia môjho predrečníka...

3. Vyjadrenie svojho názoru, postojov a argumentovanie

4. Návrh riešenia problému, výzva, stručné zhrnutie (3-4 vety).

5. PodĎakovanie za slovo (Ďakujem za možnosť vyjadriť sa k problému...)

Využívame: spisovné slová; pojmovosť - tzn. prevaha podstatných mien, bezpríznačkové slová, termíny, čísla, fakty,...;

zložené súvetia - príčinnno-následkové alebo príčinnno-dôsledkové vety; polovetné konštrukcie /s prídavným alebo prechodníkom/; všetky typy viet - t. j. oznamovacie, opytovacie, zvolacie, želacie

VÝKLAD

Cieľom je vysvetliť problematiku, jav, ktoré sú odborníkom známe, ale neoborníci ich nepoznajú.

Má byť **úplný, správny a jasný.** (Musí sa zhodovať s výsledkami vedeckého bádania, musí sa podávať v takej podobe, aby bol prístupný chápanosti ľudí, ktorým je určený. Musíme dôkladne ovládať vec, o ktorej podávame výklad. Postup pri vysvetľovaní musí byť jasný.)

Myšlienky a usporiadajú podľa toho, ako jedna z druhej príčinne vyplývajú (**logicko-príčinné vzťahy**). Pri výklade vyberáme príklady jasné a presvedčivé, používame známu terminológiu pričom dbáme o to, aby všetky použité odborné názvy boli správne a zrozumiteľné, alebo aby boli vysvetlené.

Píšeme ho v **1. os. pl. alebo v 3. os. sg.** a je venovaný všeobecnému adresátovi.

Využíva postupy logického myslenia:

analogia = podobnosť (myšlienková operácia, ktorá na základe podobných vlastností dvoch javov usudzuje, že podobnú vlastnosť bude mať aj tretí jav)

premisa – výrok, z ktorého úsudku vyplýva nový výrok,

hypotéza – vedecký nepodložený predpoklad, ktorý sa buď potvrdí alebo vyvráti

indukcia – postup od známeho k neznámemu, jej výsledkom je syntéza = zlučovanie (poznatkov).

Postupujeme od časti k celku, od najjednoduchších vecí k zložitejším. Najprv podávame známe poznatky a potom ich zhrnieme do všeobecne platnej poučky.

dedukcia – postup od všeobecného k jednotlivostiam, výsledkom je analýza = rozbor.

Postupujeme od celku k častiam, od zložitejších vecí k jednoduchým. Najprv podáme všeobecne platnú poučku a potom jej platnosť vysvetľujeme a dokazujeme na jednotlivých príkladoch.

Dôležitá je argumentácia - autor vedecky alebo voľne cituje, prípadne parafrázuje.

Využívame - pojmy, termíny – odborné slová (presné, jasné, jednovýznamové), knižné slová, značky;

Súvetia a zložené súvetia, neosobné vyjadrovanie (je uvedené, bol dokázaný, ...) množstvo interpunkčných znamienok (čiarka, zátvorky, pomlčky, bodkočiarka, dvojbodky atď.)

Kompozícia

úvod – motivácia - vzbudenie pozornosti, načrtnutie problematiky, citát, zaujímavosť...

jadro – vysvetľovanie daného problému – v literatúre = ideovo-estetický rozbor;

záver – zhrnutie poznatkov, riešenia problému.

SLÁVNOSTNÝ PREJAV

Cieľ – vyvolávať pocity, spomienky

Je žánrom rečníckeho štýlu, v ktorom sa realizuje replika iba jedného účastníka. Predpokladá sa prítomnosť adresáta, ktorého oslovujeme. Od situácie závisí miera subjektívnosti prejavu.

Existujú rôzne druhy slávnostných prejavov – jubilejný prejav, gratulačný, pri rôznych príležitostiach (stužková slávnosť, svadba, narodenie dieťaťa, otvorenie výstavy...).

Musí rešpektovať gramatickú, výslovnostnú a spoločenskú normu. Vyznačuje sa jednoduchosťou, preto kladie dôraz na každé slovo (neprijateľná je frázozitosť, nezmyselné hromadenie slov): prvá veta = úvod, posledná veta = záver.

Kompozícia:

1. **Oslovenie** – dodržiavame v ňom pravidlá spoločenského správania a taktu (hostia majú prednosť pred domácimi, ženy pred mužmi, v jubilejných a gratulačných prejavoch na prvom mieste oslovujeme jubilanta...). Oslovenie končíme - výkričníkom.

S oslovením je vhodné pracovať aj v priebehu prejavu. Oslovenie môže rečník použiť viackrát, ale nie vždy rovnaké.

2. **Úvod** – upútať záujem adresáta (citát, výrok, porekadlo, príslovie, konkrétny príklad, definícia, príbeh, otázka...)

3. **Jadro** – definovanie príležitosti, kvôli ktorej je prednášaný prejav, rozvíjanie jednotlivých myšlienok, ich opakovanie inými slovami, vysvetľovanie témy, hodnotenie napr. istého obdobia, udalostí, vyslovenie predpokladu, viery, presvedčenia, hypotézy, pohľadu do budúcnosti...

Nepreskakovať z jednej veci na druhú, postupovať od jednoduchosti k zložitosti, myšlienku opakovať inými slovami, používať trópy, figúry, názorné vyjadrovanie, čísla zaokrúhľovať. Môže sa použiť: rečnícka otázka, vytýčený vetný člen (*Naši spolužiaci, tí sa nikdy nevzdávajú.*), litotes = dva zápory (*Nemožno nespomenúť...*).

Záver – zdôraznenie najdôležitejších myšlienok, zhrnutie obsahu, výzva k činnosti, vyjadrenie úcty, obdivu, poďakovanie a vyjadrenie priania, želania.

(Nevhodný záver - *To je asi všetko, čo som chcela povedať.*)

Využívame:

opakovania, príklady, prirovnania, frazeologizmy, citáty, metaforu, metonýmiu, personifikáciu, rečnícke otázky (majú dramatizujúcu funkciu), zvolacie vety, hyperbolu (zveličenie), perifrázu (nepriame vyjadrovanie – krásavica na Dunaji, krajina tulipánov...), anaforu, epanastrofu (opakovanie posledného slova výpovede ako prvé v novej), litotes namiesto zlý – nie najlepší, starý - nie najmladší).

12. **Hlavné body, témy stretnutia, zhrnutie priebehu stretnutia:**

1. Otvorenie
2. Analýza jednotlivých slohových útvarov určených na PFIC MS
3. Vypracovanie pracovných listov
4. Záver

13. **Záver a odporúčania:**

Členovia klubu na stretnutí dospeli k týmto záverom:

Najčastejšie chyby študentov v slohových prácach vo všeobecnosti:

- nevyužívajú bohatosť slovnej zásoby, málo využívajú jednoduché vety a ich pestrosť z rôznych hľadísk, často využívajú zložené súvetia (3 a viac viet), ktoré sú aj chybne utvorené,
- používajú zbytočné slová (ten, tomu, to, vlastne, proste...), v blízkych vetách opakujú rovnaké slová,
- často sa vyjadrujú frázovito, boja sa /nevedia sa úprimne vyjadriť, nevyjadrujú vlastný názor, nepíšu o skutočne prežitom, preto ich práce pôsobia menej presvedčivo/,
- nepremyslia si kompozičnú stavbu práce (môže pomôcť napísanie krátkej osnovy), intuitívne sa nechajú unášať myšlienkami,
- nedodržiavajú slohový útvar, odklon od témy, často chýba pútavosť už v úvode...
- neoveria si správnosť a vhodnosť slov, ktoré použijú v práci v slovníkoch, neoverujú si pravopisné javy v slovníkoch.

14.	Vypracoval (meno, priezvisko)	Mgr. Beáta Ignatová
15.	Dátum	26. 04. 2022
16.	Podpis	
17.	Schválil (meno, priezvisko)	MVDr. Jozef Šenko
18.	Dátum	27. 04. 2022
19.	Podpis	